дозволяє студентам інтегрувати знання, цінності та практичний досвід, формуючи власний стиль педагогічної взаємодії.

Окрему увагу варто приділити використанню сучасних технологій і міжкультурного діалогу. Цифрові інструменти, онлайн-платформи, доступ до світового музичного контенту розширюють культурний горизонт студентів, сприяють відкритості до різних мистецьких традицій і формують глобальне професійне мислення.

Висновки. Отже, розвиток професійного світогляду майбутніх педагогів-музикантів у педагогічному університеті забезпечується через інтеграцію змісту освіти, активізацію творчої діяльності, впровадження рефлексивних і інтерпретаційних методів, організацію квазіпрофесійної практики та орієнтацію на культурну і ціннісну складову професійної підготовки.

Список використаних джерел:

1. Верещагіна-Білявська О., Французан О. Фортепіанна музика українських композиторів у педагогічному репертуарі: Навчально-методичний посібник. Вінниця. 2025.
2. Горожанкіна О.М. Педагогічні умови формування професійного світогляду педагога-музиканта: дис. … канд. пед. наук 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Кіровоград. 2009. 206 с.
3. Діденко В., Табачковський В. Світогляд. *Філософський енциклопедичний словник.* К., 2002. С.269.
4. Фрицюк В. А., Пахольчак Є. О., Фрицюк В. М. Розвиток мотивації професійного саморозвитку майбутніх бакалаврів хореографії в освітньому середовищі закладу вищої освіти. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти.* Випуск 29. 2023. С.77–84. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.10
5. Фрицюк В. А., Фрицюк В.М. Готовність до інноваційної діяльності в контексті професійного саморозвитку вчителя. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія.* Вінниця: ТОВ «Твори», 2021. Випуск 67. С. 93–98.

УДК 78.071.1(477)(092) **DOI: https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-5.14**

Ю.О. Москвічова, м. Вінниця
кандидат мистецтвознавства, доцент
julia.moskvichova@gmail.com

ТВОРЧІСТЬ ГАННИ ГАВРИЛЕЦЬ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Анотація. У тезах розглянуто творчість Ганни Гаврилець у контексті стильових процесів української музики кінця XX – початку XXI століття. Окреслено основні етапи становлення композиторки, визначено провідні жанрово-стильові риси її доробку. Особливу увагу приділено синтезу

фольклорних і сучасних композиторських практик, а також специфіці фортепіанної творчості мисткині.

Ключові слова: Ганна Гаврилець, українська музика, композиторська творчість, фольклор, камерно-інструментальна музика, фортепіанна творчість.

Abstract. The thesis examines the creative work of Hanna Havrylets in the context of stylistic tendencies in Ukrainian music of the late 20th and early 21st centuries. The main stages of the composer's artistic growth are described, and the leading genre and stylistic features of her works are identified. Particular attention is paid to the synthesis of folk and contemporary compositional practices, as well as to the uniqueness of the artist's piano repertoire.

Keywords: Hanna Havrylets, Ukrainian music, compositional works, folklore, chamber music, piano works.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку українського музичного мистецтва характеризується активними процесами стильового синтезу, взаємодії традиції та новаторства, а також переосмисленням ролі фольклору у професійній композиторській творчості. У цьому контексті постає необхідність наукового осмислення індивідуальних стилів провідних митців, зокрема Ганни Гаврилець, чия творчість репрезентує яскравий приклад інтеграції національних і сучасних художніх тенденцій. Незважаючи на наявність окремих досліджень, її доробок потребує подальшого системного аналізу в аспекті жанрово-стильової специфіки та еволюції композиторського мислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Творчість Ганни Гаврилець активно досліджується в сучасному українському музикознавстві з огляду на її жанрово-стильову багатовекторність і значний внесок у розвиток національної музики. У дисертації О. Полєтаєвої [4] здійснено комплексний аналіз стильових домінант і еволюції композиторського мислення мисткині. Проблеми індивідуального стилю розкрито у праці І. Коханик [1] на матеріалі циклу «Гравітації», де акцентовано на інтонаційній природі музичної мови. Окремі аспекти техніки письма висвітлено у статті О. Прокопової [5], присвяченій сонористичним засобам у дитячому фортепіанному циклі. Питання хорової творчості та стильової еволюції композиторки порушуються у дослідженнях Т. Сухомлінової [6], тоді як окремі жанрові напрями (естрадно-пісенна та сценічна музика) розглядаються у працях Т. Багрій, О. Берегової, О. Бенч, В. Левка та ін. Попри наявність різноаспектних розвідок, цілісне осмислення індивідуального стилю Ганни Гаврилець залишається актуальним завданням сучасного музикознавства.

Мета: Метою дослідження є визначення основних рис індивідуального стилю Ганни Гаврилець у контексті розвитку української музики кінця XX – початку XXI століття, а також аналіз жанрово-стильових особливостей її творчості з урахуванням синтезу фольклорних і сучасних композиторських практик.

Виклад основного матеріалу. На межі XX–XXI століть українське музичне мистецтво характеризується активним переосмисленням художніх традицій, що виявляється у поєднанні новаторських пошуків із національними

витоками, інтеграції фольклорних елементів у сучасні композиторські практики, а також у своєрідному «діалозі епох». У цьому контексті формується індивідуальний стиль Ганни Гаврилець – однієї з провідних постатей сучасної української музичної культури.

Ганна Гаврилець (у дівоцтві Фроляк, 1958–2022) – композиторка, піаністка, педагогиня та громадська діячка, чия творчість посідає вагоме місце в національному мистецькому просторі. Провідним видом творчості мисткині стала композиторська діяльність, що виявилась стимулом для інших видів творчості. Її професійне становлення пов'язане зі Львівською та Київською композиторськими школами: навчання у Львівській консерваторії на композиторському факультеті (клас Володимира Флиса) та асистентура-стажування під керівництвом Мирослава Скорика визначили фундамент її композиторського мислення [4, с. 71].

Ранні твори мисткині були орієнтовані переважно на фортепіанний репертуар, що зумовлювалося її власною виконавською практикою. Початковий етап творчості позначений також зверненням до естрадної музики та театру. Водночас справжній злам у стилістичній еволюції композиторки відбувся наприкінці 1990-х років, зокрема після створення музично-сценічного дійства «Золотий камінь посіємо», у якому вперше масштабно реалізовано фольклорну основу мислення.

Подальша творчість Ганни Гаврилець засвідчує послідовне утвердження фольклорної парадигми, що проявляється у хорових композиціях, обробках народних пісень, ораторіях і фольк-концертах, зокрема фольк-концерт «Кроковеє колесо» (2004), ораторії «Барбівська коляда» (2010) і «Віють вітри» (2015–2016). Значну роль у її доробку відіграє духовна музика, написана на канонічні тексти, що поєднує традиційність із сучасними засобами виразності.

Жанрова палітра творчості композиторки є надзвичайно широкою та охоплює хорові, симфонічні, камерно-інструментальні й камерно-вокальні твори. Вокальна музика вирізняється особливою стилістичною багатовекторністю, поєднуючи риси академічної традиції та естрадної лірики. У її доробку понад 30 пісень естрадного спрямування, написані на вірші українських поетів. Камерні композиції демонструють синтез фольклорної інтонаційності, постромантичних тенденцій і елементів сучасних технік письма.

Фортепіанна творчість Ганни Гаврилець репрезентує окремий важливий пласт її спадщини. У фортепіанному доробку композиторки Концерт для фортепіано з оркестром (1982), Варіації для фортепіано (1979), Соната для фортепіано (1980) та два фортепіанних цикли: «Фортепіанні п'єси для юних піаністів» (1998) і «Гравітації» (1999). Зокрема, цикл «Гравітації» вирізняється лаконізмом форми та інтонаційною цілісністю, побудованою на варіаційному розвитку інтервальних структур. Особливості гармонічної мови твору пов'язані з поєднанням функціональних і колористичних компонентів, нестійкі, дисонуючі інтервали, що вимагають розв'язання, створюють *тяжіння*, що відповідає закладеній основній ідеї твору, яка полягає у передачі стану нестійкої рівноваги як провідного образного принципу [1, с. 64]. Цикл детально проаналізовано у статті мистецтвознавиці І. Коханик: «...у гармонії циклу

важливе місце посідають акорди змішаної структури, у яких нерідко розрізняється функціональна основа і «колористичні» нашарування. У «Гравітаціях» існує певна «формула» виникнення співзвуч: основний тон + інтервал септим або нони...» [1, с. 67]. Визначаючи композиторський стиль Г. Гаврилець, дослідниця зазначає, що він формується на перетині неоромантичної, неофольклорної та поставангардної тенденцій у сучасній українській музиці, при цьому стильовою домінантою визнано романтичний тип світовідчуття в поєднанні з глибоко укоріненими особливостями національного світогляду [2, с. 178].

Вагомим напрямом діяльності композиторки є створення музики для дітей, що органічно поєднує педагогічну доцільність із сучасними художніми засобами. У фортепіанних п'єсах для юних виконавців авторка використовує елементи сонорної техніки, адаптуючи їх до дитячого сприйняття та виконавських можливостей. Цикл «Фортепіанні п'єси для юних піаністів» містить три твори: «Відлуння», «Елегія» (на тему української народної пісні «Гаю, гаю, зелен розмаю…») та «Експромт». Композиції написані в різний час, цілком самостійні за змістом, тому їх поєднання в межах циклу досить умовне [5, с. 93]. У музичній мові «Відлуння» композиторка дотримується класико-романтичних традицій, вдаючись до жанру фортепіанної обробки народної пісні; «Елегія» – твір наскрізної будови, у якому розвивається один психо-емоційний стан; «Експромт» – тричастинна токата, у крайніх розділах якої переважає один інтонаційний зворот (низхідна терція «мі-бемоль – до») в рівномірній ритмічній пульсації [5, с. 98].

Висновки. Творчість Ганни Гаврилець є вагомим явищем сучасної української музичної культури, у якому органічно поєднуються національні традиції та інноваційні композиторські підходи. Її індивідуальний стиль формується на основі синтезу фольклорної інтонаційності, духовної тематики та різноманітних сучасних технік письма, що зумовлює багатовекторність художнього мислення мисткині. Жанрова широта доробку – від хорової та симфонічної до камерної й дитячої музики – свідчить про універсальність творчого методу композиторки. Водночас особливе значення має її звернення до фольклору як до джерела оновлення музичної мови та засобу збереження національної ідентичності. Таким чином, спадщина Ганни Гаврилець становить важливий об'єкт подальших музикознавчих досліджень і є показовою для розуміння тенденцій розвитку українського музичного мистецтва новітнього часу.

Список використаних джерел:

1. Коханик І. «Гравітації» для фортепіано Ганни Гаврилець: поле «тяжіння» індивідуального стилю композитора. *Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство,* 2018. 57, 59–70.
2. Коханик І.М. Про детермінанти індивідуального стилю Анни Гаврилець. Наукові вісник Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. Вип. 44

: Музика XX століття: погляд із XXI : зб. наук. пр., присвячених ювілею проф. Т. Гнатів. Київ, 2006. С. 167–179.
3. Москвічова Ю.О. Універсальна творча особистість як соціокультурний феномен. International scientific conference Current trends in art and culture : Conference Proceedings (April 3–4, 2024. Wloclawek, Republic of Poland). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P. 5–8. DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-427-6-1
4. Полєтаєва О.В. Ганна Гаврилець: жанрово-стильві аспекти творчості : дис. ... доктора філософії : 025 Муз. мистецтво / Нац. Муз. академія України імені П.І. Чайковського. Київ, 2022. 325 с.
5. Прокопова О.В. Засоби сонористики у циклі Ганни Гаврилець «Фортепіанні п'єси для юних піаністів». *Актуальні питання сучасного музикознавства,* 2019, 1 (42), 89–102. DOI: https://doi.org/10.31318/2414-052x.1(42).2019.160728
6. Сухомлінова Т.П. Хорова творчість Ганни Гаврилець як символ соборності України (на прикладі музично-сценічного дійства «Золотий камінь посіємо»). *Аспекти історичного музикознавства* : зб. наук. ст. Вип. XVII. Харків, 2019. С. 44–59.

УДК 78:37.013.42 **DOI: https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-5.15**

Н.О. Науменко м. Вінниця
Доктор філософії, старший викладач
vasilevskyi94@gmail.com
В.В. Голиборода м. Вінниця
здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
goliborodavika@gmail.com

АРАНЖУВАННЯ ТА ІМПРОВІЗАЦІЯ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

Анотація. У статті розглядається розвиток музичного мислення студентів у процесі аранжування та імпровізації. Підкреслюється значення аранжування та імпровізації для формування музичного мислення і творчої самостійності. Обґрунтовується доцільність використання аранжування та імпровізації у професійній підготовці музикантів.

Ключові слова: аранжування та імпровізація, музичне мислення, цифрові технології, генеративний штучний інтелект.

Abstract. This article examines the development of students' musical thinking through the processes of arrangement and improvisation. It highlights the importance of arrangement and improvisation in fostering musical thinking and creative independence. It also argues for the value of incorporating arrangement and improvisation into the professional training of musicians.

Keywords. arrangement and improvisation, musical thinking, digital technologies, generative artificial intelligence